

I Inleiding

1 Plaatsbepaling en definitie (advocaten)tuchtrecht

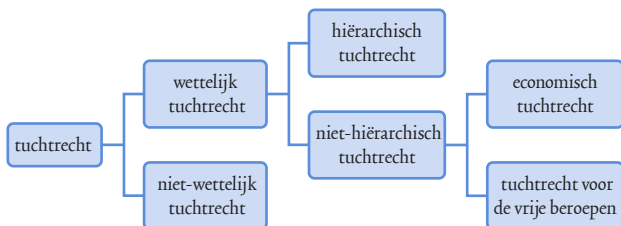
Algemeen

Een specifiek stelsel van tuchtrecht ziet op de handhaving van binnen een afgebakende groep geldende (gedrags)normen, waar nodig door oplegging van tuchtrechtelijke maatregelen. Tuchtrecht beoogt een behoorlijke beroepsuitoefening te waarborgen en wordt onderscheiden van kwaliteitsregelingen, geschillenbeslechting en toezicht, omdat het gaat om de beoordeling van het handelen en nalaten van advocaten als zodanig.

Indeling

Tuchtrecht kent verschillende verschijningsvormen waarbij het wettelijk geregelde tuchtrecht van beroepsbeoefenaren een eigen karakter heeft tegenover het privaatrechtelijk verenigingstuchtrecht en het militaire tuchtrecht.

Figuur 1 Schematisch overzicht indeling vormen van tuchtrecht

Advocatentucht recht is een vorm van wettelijk, niet-hiërarchisch tucht recht en is geregeld in de Advocatenwet (Wet van 23 juni 1952, houdende instelling van de Nederlandse orde van advocaten alsmede regelen betreffende orde en discipline voor de advocaten en procureurs, Stb. 365, laatstelijk gewijzigd op 1 juli 2020). De Grondwet vereist deze wettelijke basis (zie art. 113 lid 2 Gw: ‘Tuchtrechtspraak door de overheid ingesteld wordt bij de wet geregeld.’).

2 Wettelijke regeling

Het advocatentucht recht is geregeld in paragraaf 4 van de Advocatenwet (Advw) (art. 46 t/m 60aa Advw). De wet bevat de regels van de tuchtprocedure, de tuchtnorm en de tuchtmaatregelen. In paragraaf 4a (art. 60a t/m 60af Advw) van de Advocatenwet is de procedure geregeld voor het treffen van een spoedshalve schorsing of voorlopige voorziening (zie nr. 19).

Onbehoorlijke praktijkuitoefening

In paragraaf 4b van de Advocatenwet is een procedure opgenomen inzake de onbehoorlijke praktijkuitoefening. Hoewel deze zogeheten ‘60b-procedure’ grote gelijkenis vertoont met een tuchtprocedure en plaatsvindt voor dezelfde colleges, wordt deze procedure niet tot het advocatentucht recht in eigenlijke zin gerekend. De toepasselijke sancties (schorsing en overige voorzieningen) zijn niet van tuchtrechtelijke aard maar dienen als ordemaatregel.

Geschillenregeling

- Elke advocaat (met uitzondering van de advocaat die in loondienst en uitsluitend voor zijn werkgever de praktijk uitoefent) is verplicht om zich aan te sluiten bij of te voorzien in een externe geschillenregeling (art. 6.29 lid 1 Verordening op de

advocatuur (Voda)). Een advocaat of zijn kantoor komt daarbij een forumkeuze met de cliënt overeen voor geschillen over:

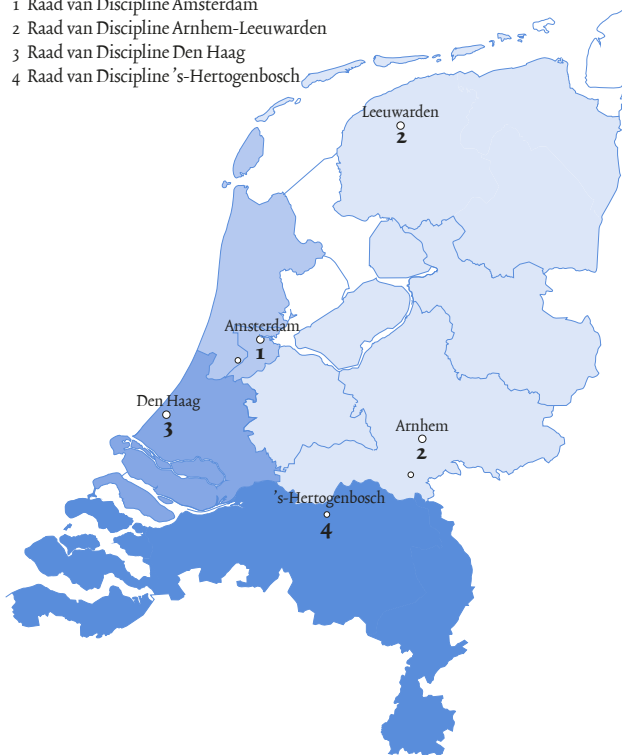
- de totstandkoming en de uitvoering van de overeenkomst van opdracht;
 - de kwaliteit van de dienstverlening; en
 - de hoogte van de declaratie.
- De toepasselijke geschillenregeling houdt verband met de contractuele opdrachtrelatie met de cliënt en moet worden onderscheiden van de tuchtrechtelijke toetsing. De definitiebepaling in de Voda omschrijft een klacht dan ook als: ‘iedere schriftelijke uiting van ongenoegen van of namens de cliënt jegens de advocaat of de onder diens verantwoordelijkheid werkzame personen over de totstandkoming en de uitvoering van een overeenkomst van opdracht, de kwaliteit van de dienstverlening of de hoogte van de declaratie, niet zijnde een klacht als bedoeld in paragraaf 4 van de *Advocatenwet*’.
 - De bevoegdheid van de Geschillencommissie Advocatuur staat niet in de weg aan de behandeling van een tuchtklacht. Dat de weg naar de Geschillencommissie openstaat, kan niet afdoen aan de wettelijke taak van de tuchtrechter en de ontvankelijkheid van conform de wettelijke eisen bij hem ingediende klachten (HvD 15 april 2011, ECLI:NL:TAHVD:2011:5). Hoewel art. 46d lid 7 Advw voorschrijft dat het klaagschrift moet vermelden of de klacht was voorgelegd aan het kantoor of aan een klachten- of geschilleninstantie, is dit geen voorwaarde voor ontvankelijkheid in de tuchtprocedure. Dit is namelijk niet op straffe van niet-ontvankelijkheid voorgeschreven (HvD 26 januari 2018, ECLI:NL:TAHVD:2018:5 en HvD 31 januari 2022, ECLI:NL:TAHVD:2022:18).

3 Organisatie van de tuchtrechtspraak

Figuur 2 Rechtsgebieden van de tuchtcolleges

Raden van discipline

- 1 Raad van Discipline Amsterdam
- 2 Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden
- 3 Raad van Discipline Den Haag
- 4 Raad van Discipline 's-Hertogenbosch

De tuchtcolleges

- De tuchtrechtspraak in eerste aanleg wordt uitgeoefend door de raden van discipline. Er zijn vier raden van discipline. Hun rechtsgebieden vallen samen met die van de vier gerechtshoven (art. 46aa Advw). De vestigingsplaatsen van de vier raden zijn Amsterdam, Den Haag, Arnhem en 's-Hertogenbosch (art. 1 Bestuursreglement raden van discipline). De zittingen van de raden kunnen ook worden gehouden in andere zittingsplaatsen binnen het hofressort.
- De tuchtrechtspraak in hoger beroep wordt uitgeoefend door het hof van discipline, dat is gevestigd in Den Haag, waar eveneens de griffie van het hof is gevestigd (art. 51 lid 1 Advw jo. art. 4 lid 1 Bestuursreglement hof van discipline). Het hof houdt zitting in het gerechtshuis in Utrecht.
- Het hof van discipline oordeelt in hoogste ressort. Dit brengt mee dat het hof naast de beslissing in een individuele zaak de rechtseenheid en ook de rechtsontwikkeling heeft te waarborgen (art. 9 Bestuursreglement hof van discipline). Het advocatentuchtrecht kent een gesloten stelsel van rechtsmiddelen. Tegen beslissingen van de tuchtcolleges staat geen beroep in cassatie open bij de Hoge Raad (HR 4 februari 1994, NJ 1994/352, HR 25 september 2009, ECLI:NL:HR:2009:BJ8495, NJB 2009/1733 en HR 18 december 2009, ECLI:NL:HR:2009:BK1605). Zie over het bijzondere rechtsmiddel herziening nr. 30).

4 Raden van discipline

Samenstelling (art. 46b Advw)

- Elke raad van discipline houdt zitting onder voorzitterschap van een lid van de rechterlijke macht dat als voorzitter (of als